

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา : การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ” มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาพฤติกรรมศึกษาของครูมัธยมศึกษาในเรื่องกระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถสรุปได้ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ในขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเชิงปริมาณโดยการสำรวจความคิดเห็นของครูมัธยมศึกษาทั่วประเทศต่อกระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเชิงคุณภาพโดยการศึกษาพฤติกรรมศึกษา ซึ่งพฤติกรรมศึกษาได้คัดกรองกรณีศึกษาจากผู้ที่ตอบแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้กรณีศึกษา 3 กรณีศึกษา การเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณโดยการศึกษาจากแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงที่ 1 30 มกราคม 2545 ถึง 31 มีนาคม 2545 ในช่วงที่ 2 เป็นการติดตามแบบสอบถาม 1 มิถุนายน 2545 ถึง 31 กรกฎาคม 2545 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพได้ศึกษาตั้งแต่ 26 สิงหาคม 2545 ถึง 8 กันยายน 2545 โดยมีวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการศึกษาภูมิหลังของกรณีศึกษา การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการวิเคราะห์เอกสารของกรณีศึกษา โดยมีแหล่งข้อมูล คือ เอกสารในการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมงาน นักเรียน ผู้บริหาร และเพื่อนครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และศึกษาพฤติกรรมศึกษาโดยใช้แบบวิเคราะห์เอกสาร แนวทางการสังเกตนักเรียน แนวทางการสัมภาษณ์กรณีศึกษา นักเรียน ผู้บริหาร และเพื่อนครู และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก คือ เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป โดยมีผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้

การตรวจสอบข้อมูล ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านเวลาในการเก็บ และตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูล ความตรงของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC และนำเสนอข้อมูลด้วยภาคสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป สำหรับข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากพหุกรณีศึกษา ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล และการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. คุรุมัธยมศึกษาที่ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การสำรวจความคิดเห็นของคุรุมัธยมศึกษาเกี่ยวกับจำนวนคุรุมัธยมศึกษาที่มีการทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 390 คน มีผู้ที่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 325 คน (ร้อยละ 83.3) และผู้ที่ไม่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 65 คน (ร้อยละ 16.7) ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นความจำเป็นของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลทุกกรณี จำนวน 291 คน (ร้อยละ 74.6) และจำเป็นบางกรณี จำนวน 99 คน (ร้อยละ 25.4)

2. กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของคุรุมัธยมศึกษา

กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของคุรุมัธยมศึกษา คือต้องรู้สิ่งที่สำคัญต่อการที่จะรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เมื่อทราบถึงสิ่งที่ต้องรู้แล้วต้องทราบแหล่งในการเก็บข้อมูล และการเก็บข้อมูลด้วยวิธีที่แตกต่างตามแหล่งข้อมูล ซึ่งต้องอาศัยช่วงเวลาในการทำกิจกรรม แล้วนำมาวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลจากหลายแหล่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 กระบวนการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สิ่งสำคัญที่ต้องรู้	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล	ช่วงเวลา	การวิเคราะห์
(1)ด้านภูมิหลัง ได้แก่ ประวัตินักเรียน ประวัติครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สุขภาพร่างกาย (2)ด้านลักษณะนิสัย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความตรงต่อเวลา (3)ด้านการเรียน ได้แก่ ความถนัด ความสนใจใฝ่รู้ พื้นความรู้เดิม ความสามารถ	นักเรียน เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง ระเบียบสะสม กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรม รับประทาน อาหาร กิจกรรม ทำความสะอาด การจัดการเรียน การสอน	สัมภาษณ์ สังเกตพฤติ กรรม การ เยี่ยมบ้าน การประชุม การตรวจงาน	ก่อนเปิดเทอม ระหว่างเปิด เทอม ปิดเทอม	-การบันทึกข้อมูล เป็นรายบุคคล -การใช้สถิติในการ ศึกษา -นำ ข้อมูลจาก หลายแหล่งมา สังเคราะห์แล้ว สรุป -นำ ข้อมูลจาก หลายแหล่งมา สังเคราะห์แล้ว สรุป -การหาสาเหตุของ ปัญหานักเรียน -การจำแนกกลุ่ม นักเรียนเพื่อตรง ตามความต้องการ จำเป็นเพื่อพัฒนา คุณภาพเด็ก

3. การใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา

การใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา คือนำไปพัฒนานักเรียน นำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน นำไปพัฒนาตัวอาจารย์ และนำไปพัฒนาโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนในด้านความรู้ความสามารถ ความถนัด แก้ไขปัญหาพฤติกรรม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ด้านทุนการศึกษาและสุขภาพ
2. การพัฒนาการจัดการเรียน สือ และบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
3. การพัฒนาตัวครูเองทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์ การสอน การทำงาน และการเป็นตัวแบบที่ดี
4. การพัฒนาโรงเรียน โดยสร้างความร่วมมือกับเพื่อนครูในการร่วมแก้ปัญหาของนักเรียน อันนำไปสู่การลดปัญหาภายในโรงเรียนและเพิ่มความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียน

4. ความเชื่อพื้นฐาน ความรู้เดิมและทักษะในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา

ความเชื่อพื้นฐาน ความรู้เดิมและทักษะในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเชื่อพื้นฐานต้องให้ความเอาใจใส่ในการดูแลนักเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
2. ความรู้ด้านจิตวิทยาแนะแนว จิตวิทยาวัยรุ่น การศึกษารายกรณี และการสร้างแบบสอบถาม
3. ทักษะการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม การจดบันทึก การคิดวิเคราะห์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

ประเด็นที่ 1 กระบวนการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา

จากการศึกษาจำนวนครูที่มีการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีประมาณร้อยละ 83.3 และจำนวนครูที่ไม่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ร้อยละ 16.7 จำนวนตรงนี้ที่ไม่ปฏิบัติเพราะสาเหตุหลักคือการมีภาระกิจมากไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมรู้จัก

นักเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบด้านอื่นๆ ดังนั้นควรให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการรู้จักนักเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนในงานสอนของตัวอาจารย์ สามารถเห็นการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ความรับผิดชอบ ทำให้ครูเกิดมีทักษะการช่างสังเกต ช่างวิเคราะห์ ช่างอ่าน ช่างฟัง และการที่ครูมีการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลครู จะต้องมีความเชื่อพื้นฐานในการให้ความรักความเอาใจใส่นักเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิลโล ดั้งจิตสมคิด (2544) กล่าวว่า ครูที่ดีต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน ทั้งด้านศีลธรรม วัฒนธรรม กิจนิสัย สุขนิสัย ตลอดจนมีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักมีความเมตตาและเห็นคุณค่าของศิษย์

ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งคุรุสภาได้ระบุไว้ (2539) ว่าครูต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มตามความสามารถของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างมีระบบ โดยมีความรักความเมตตาศิษย์ ให้ความเอาใจใส่ ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า อบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ครูเกิดความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบ และเนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และตามมาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องมีหลักยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นก่อนการจัดการเรียนการสอนครูต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความถนัดตามศักยภาพของนักเรียน เพราะฉะนั้นครูควรจะมีกระบวนการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบที่มุ่งประโยชน์ให้เกิดกับนักเรียนมากที่สุด

กระบวนการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสิ่งสำคัญที่ครูมัธยมศึกษาจะต้องปฏิบัติ คือ ต้องตระหนักถึงสิ่งสำคัญในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า ต้องรู้จักสิ่งสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านภูมิหลัง ด้านลักษณะนิสัย และด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิทักษ์ ม้าฮอส(2543)ได้ข้อค้นพบว่า สิ่งที่ต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลประกอบด้วย 3 ด้าน

คือด้านลักษณะนิสัย ด้านการเรียน และด้านภูมิหลัง และจากการรู้จักจึงนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มาจกหลายแหล่ง หลายวิธีการเก็บ และหลายช่วงเวลาในการเก็บ จากผู้วิจัยพบว่า แนวทางในการเก็บข้อมูลแหล่งข้อมูลมาจากตัวนักเรียน เพื่อนนักเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้ปกครอง วิธีการเก็บมาจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม และการจดบันทึก ในช่วงเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปเป็นข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2543) กล่าวว่า จุดเริ่มต้น คือการรู้จักเด็กรายบุคคลแล้วนำมาจัดการเรียนรู้ ซึ่งแนวทางการตรวจสอบการรู้จักเด็กรายบุคคลทำได้ คือมีข้อมูลเด็กทุกคน รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งและหลายวิธี เน้นการรู้จักเด็กที่ประเด็นสำคัญ สามารถจำแนกเด็กได้หลายกลุ่ม ตรงตามความต้องการในการใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็ก นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กรายบุคคล ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

ประเด็นที่ 2 การใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูมัธยมศึกษา

ปัจจุบันการทำงานหรือการปฏิบัติงานสอน และหน้าที่ความรับผิดชอบด้านต่างๆของครูอาจารย์นั้น มีมากขึ้นเกิดจากการปฏิรูปการศึกษาจนทำให้ครูลืมนึกไปว่าการพัฒนาต้องเกิดมาจากตัวนักเรียน ดังนั้นการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนจึงส่งผลให้เกิดประโยชน์หลายด้าน ดังเช่นผลจากการวิจัย พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสามารถนำมาพัฒนานักเรียนได้ตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจของเด็ก เพราะเมื่อเรารู้ว่านักเรียนมีความถนัดทางด้านไหน ครูมีหน้าที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพได้อย่างสมบูรณ์ มีการพัฒนาความถนัดนั้นๆ และเมื่อครูส่งเสริมนักเรียนถูกทาง นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพตามแนวการปฏิรูปการศึกษา และเมื่อนักเรียนเกิดการพัฒนาทำให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน มีความหลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความสนุกสนาน สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความเก่ง ดี มีความสุข แล้วยังพัฒนาทักษะในการทำงานและการสอนของครู มีการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบแบบแผน อีกทั้งยังประโยชน์ให้เกิดกับโรงเรียน เพราะการที่ครูมีกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนำไปสู่การสร้างความร่วมมือระหว่างครูในการร่วมกันแก้ไขปัญหานักเรียนแต่ละคน ทั้งนำไปสู่การร่วมมือกันวางแผนการสอนที่ตอบสนองความสนใจและศักยภาพผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ดังนั้นปัญหานักเรียนจะเกิดลดน้อยลง โรงเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้ดีขึ้น นำไปสู่การสร้างชื่อเสียงให้เป็นเกียรติแก่โรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ สกาวรัตน์ ชุ่มเชย (2543) มีข้อค้นพบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลที่

คาดว่าจะเกิดขึ้นคือเพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้พัฒนาเด็กทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ทำให้รู้จักจุดเด่นจุดด้อยของเด็กและเสริมจุดเด่น ได้รู้ความต้องการที่แท้จริงของเด็ก และรู้ปัญหาและแนวทางในการช่วยเหลือและพัฒนา และสามารถจัดการเรียนการสอนได้ เหมาะกับความต้องการและความถนัดของเด็ก พิทักษ์ ม้าฮอส (2543) กล่าวว่า การนำผลการรู้จักนักเรียนไปใช้ คือ (1) ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน (2) ช่วยเหลือ แก้ไขพัฒนานักเรียน (3) สร้างบรรยากาศที่ดีของการเรียนการสอน (4) ใช้จัดการชั้นเรียน

จากการวิจัยในครั้งนี้ในการศึกษาพฤติกรรมศึกษามีกระบวนการรู้จักนักเรียนไม่มีความแตกต่างกันและการใช้ผลก็ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูที่มีการปฏิบัติกรรู้จักนักเรียนเห็นความสำคัญของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์และศึกษานักเรียนในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และวิธีการอาศัยจากประสบการณ์ความเป็นครูที่มีความช่างสังเกต ช่างวิเคราะห์ ประกอบกับความเชื่อพื้นฐานของครูที่มีความรักและความเอาใจใส่นักเรียน เป็นแบบอย่างของนักเรียน และเห็นผลที่ดีในการปฏิบัติ ดังนั้นการที่ครูมัธยมศึกษาจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมกรรู้จักนักเรียนอย่างเป็นระบบมีความสำคัญทั้งต่อนักเรียน ครู โรงเรียน แล้วจึงส่งผลถึงสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ดีด้วย เพราะการรู้จักนักเรียนและการใช้ผลจะทำให้ปัญหาต่างๆ ลดน้อยลง ครูมองเห็นปัญหาที่จะเกิด และครูก็มองเห็นทางแก้ไข แล้วนำไปสู่การที่ครูจะป้องกัน ส่งเสริม พัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพ เกิดการเรียนรู้ที่มีระบบ ครูกลายเป็นครูมืออาชีพที่สามารถพัฒนานักเรียนให้คุณภาพ แล้วผลที่เกิดจากนักเรียนก็สะท้อนมาที่ตัวครูที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลสามารถนำไปเป็นโปรแกรมในการนำไปปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา เพื่อให้โรงเรียนเกิดการพัฒนามีระบบฐานข้อมูลของนักเรียนรายบุคคล ข้อมูลนักเรียนทั้งชั้นเรียน และข้อมูลนักเรียนทั้งโรงเรียน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาวิจัยในโรงเรียน
2. โรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และเป็นนโยบายของทางโรงเรียนที่ครูทุกคนในโรงเรียนต้อง มีระบบการรู้จักนักเรียนเป็น

รายบุคคล เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการที่จะพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ พัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนไปพร้อมๆกัน

3. หน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ความเข้าใจในการศึกษาทำการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล เน้นถึงวิธีการเรียน พัฒนาการจัดบันทึกของครู เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และสามารถต่อยอดความรู้นำไปพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุนให้ครูมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งชั้นเรียนและในระดับโรงเรียน

5. จากผลการวิจัยควรนำกระบวนการและการใช้ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไปเผยแพร่ให้สถานศึกษานำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำเอากระบวนการไปทดลองปฏิบัติจริงเป็นการศึกษาเชิงทดลองว่าครูที่ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กับไม่ทำการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ผลที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบครูที่ทำความรู้จักนักเรียนกับไม่ทำความรู้จักนักเรียนส่งผลต่อผลการเรียนรู้และศักยภาพของนักเรียน

3. ผลจากการวิจัยพบว่าสาเหตุที่ครูไม่ปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเพราะมีภาระงานมาก ดังนั้นควรทำวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการบูรณาการงานสอนกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

4. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

5. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพของกระบวนการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งภาคการศึกษาเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการอย่างต่อเนื่องตลอดเทอม